

Vindbaarheid en bekendheid P+R

P+R-terreinen maken een slimme combinatie van auto en trein mogelijk. Om de overstap voor meer reizigers gemakkelijk te maken heeft het Ministerie van IenM in het Actieplan Groei op het Spoor in pilotprojecten samengewerkt met NS, 9292, ANWB en regionale overheden (Provincie Limburg/Maastricht Bereikbaar en Gemeente Almelo) aan het verbeteren van de vindbaarheid en bekendheid van P+R-terreinen.

Naar aanleiding van de pilotprojecten formuleren we lessen en aanbevelingen voor het verder verbeteren van de vindbaarheid en bekendheid van P+R.

Achtergrond en terugblik

Voor het verbeteren van de vindbaarheid en bekendheid van P+R is ingezet op twee sporen. Met 9292, ANWB en NS is samengewerkt aan het verbeteren van de digitale informatievoorziening over P+R. Met de Provincie Limburg/Maastricht Bereikbaar en de gemeente Almelo is gewerkt aan het verbeteren van de vindbaarheid en bekendheid van regionale P+R-terreinen (bijvoorbeeld door fysieke maatregelen zoals het aanpassen van de bewegwijzering).

Digitale informatievoorziening

De drie vanuit het Actieplan mede gefinancierde projecten (ANWB, 9292, NS) zijn afgerond / beëindigd (9292) in afstemming met de Stuurgroep P+R. In de projecten is samengewerkt om de kwaliteit van P+R-informatie en de ontsluiting daarvan verbeteren.

- Back end: verbeteren kwaliteit en consistentie P+R-data.
- Front end: verbeteren ontsluiting P+R-data via de websites en applicaties van ANWB, 9292 en NS.

Regionale pilotprojecten

De twee vanuit het Actieplan mede gefinancierde regionale pilotprojecten worden in Q2/Q3 2015 afgerond. In deze pilotprojecten zijn verschillende activiteiten ondernomen om de vindbaarheid en bekendheid van een aantal P+R-terreinen in Limburg en Almelo te verbeteren.

- Limburg: de provincie Limburg/Maastricht Bereikbaar hebben in een verkennend onderzoek in kaart gebracht bij welke terreinen ruimte is voor het verbeteren van de vindbaarheid en bekendheid. Deze verkenning heeft geresulteerd in vier deelprojecten: 1) Valkenburg, 2) Bunde en Maastricht-Noord, 3) IC stations Sittard, Roermond en Weert en 4) inwinning en ontsluiting dynamische bezettingsgraden onbetaalde P+R-terreinen.
- Almelo: de gemeente Almelo werkt aan de verbetering van de vindbaarheid en bekendheid van de gebouwde P+R-voorziening. Hierbij wordt ingezet op (dynamische) bewegwijzering met aansluiting op het gemeentelijke Parkeer Route Informatie Systeem (PRIS) en verschillende marketing en communicatie activiteiten.

Lessen

- **Het veld P+R is versnipperd. Dit maakt samenwerking cruciaal.** Bij aanleg en het verbeteren van de vindbaarheid en bekendheid dient afgestemd te worden met verschillende stakeholders: regionale overheden, vervoerders, grondeigenaren, wegbeheerders, et cetera. Dit maakt samenwerking bij aanleg en het verbeteren van de vindbaarheid en bekendheid van P+R cruciaal. Resultaten kunnen niet tot stand komen als elke partij afzonderlijk verantwoordelijk zou zijn voor het realiseren van de benodigde verbetering. Samenwerking is in de (deel)projecten een succesfactor gebleken vanwege de kennis- en informatie-uitwisseling. Samenwerking is soms ook lastig gebleken; belangen kunnen uiteen lopen. Bij het verbeteren van de vindbaarheid en bekendheid van P+R terreinen zijn gemeenten (in rol van wegbeheerder) een belangrijke partner. In sommige gevallen zijn gemeenten echter ook parkeerexploitant met eigen belangen. Dit kan bijvoorbeeld resulteren in onwil om een P+R terrein van een private exploitant te verwijzen via het gemeentelijke PRIS-systeem.
- **Cofinanciering maakt lastig bereikbare doelen mogelijk.** Vanuit het Actieplan GOS is een investeringsimpuls beschikbaar gesteld met cofinanciering als uitgangspunt. Cofinanciering zorgt voor commitment bij betrokken partijen.
- **Er zijn verschillende doelgroepen voor P+R-terreinen.** Er is een onderscheid in doelgroepen van herkomst- en bestemmings- P+R-terreinen. Deze groepen stellen andere eisen aan P+R-terreinen. Doelgroepen van herkomst- P+R locaties willen het liefst afstand overbruggen door middel van het OV. Doelgroepen van bestemmings- P+R locaties willen het liefst afstand overbruggen door middel van de auto. Daarnaast is het ook belangrijk om te weten waar ze vandaan komen en waar ze naartoe gaan. Bij P+R locaties nabij stations (herkomst P+R) komen de meeste gebruikers 10 tot 15 km bij het P+R-terrein vandaan.
- **Data en databases over P+R zijn kwetsbaar en veranderlijk.** Dit vereist: openheid en transparantie, data up-to-date houden (beheer) en ruimte houden voor eigen kleur en gezicht bij het beschikbaar maken van de data aan de reiziger (ruimte voor eigen invulling marktpartijen). We constateren dat de datavoorziening over P+R-terreinen nog niet voldoende bruikbaar, betrouwbaar, volledig (landelijk dekkend) en van voldoende kwaliteit is. Ook voldoende schaalgrootte is van belang. Het effect van de ontsluiting van dynamische parkeerdata wordt groter wanneer grote trajecten worden aangepakt en vertaald naar bijvoorbeeld in-car data. Dit helpt de automobilist om een afgewogen keuze te maken tussen doorrijden of overstappen. De data voorziening over P+R dient derhalve minstens op regionale schaal uitgerold te worden.
- **Keuzereizigers hebben bij de overweging van een overstap van auto naar OV behoefte aan statische en dynamische informatie.** Multimodaal reizen brengt onzekerheden met zich mee “Hoe ver is het rijden naar het P+R-terrein?”, “Wat kost het parkeren?” “Hoe laat gaat de trein?”, “Hoe ver is het lopen naar het station?”, et cetera. Een goede informatievoorziening over P+R is cruciaal om deze vragen te kunnen beantwoorden en onzekerheden bij reizigers weg te nemen die het gebruik van P+R kunnen belemmeren.¹ Uit onderzoek van 9292 komt naar voren dat reizigers prijs stellen op uitgebreide informatie over P+R. Wel dient bij het presenteren onderscheid gemaakt te worden tussen ‘need to have’ en ‘nice to have’ informatie. Dynamische informatie over de bezetting van het terrein, de exacte locatie en de parkeerkosten worden door respondenten als minimaal noodzakelijke informatie gezien. Informatie over overige voorzieningen bij het P+R-terrein worden gezien als relevant maar niet noodzakelijk.

¹ In eerdere onderzoeken met reis- en routeinformatie in het openbaar vervoer en op knooppunten van openbaar vervoer (waar P+R voorzieningen deel van uitmaken) komt deze bevinding ook naar voren. De reiziger heeft behoefte aan integrale deur-tot-deur informatie en routing, waarin de keten voor hem/haar uit de doeken wordt gedaan.

Aanbevelingen

De aanbevelingen naar aanleiding van de pilot projecten richten zich op het verder verbeteren van de informatievoorziening rondom P+R-locaties en het geven van handvatten voor de selectie van kansrijke P+R-terreinen voor regionale projecten met betrekking tot verbetering, uitbreiding, vindbaarheid en bekendheid.

Aanbeveling 1. Verder verbeteren digitale informatievoorziening rondom P+R

We bevelen aan om opties te verkennen om de minimaal noodzakelijke digitale informatie voor het stimuleren van P+R gebruik aan te vullen, te uniformeren, up-to-date te houden, te ontsluiten en te beheren.

De minimaal noodzakelijke informatie rondom P+R-locaties is nog niet volledig, uniform en up-to-date. Bovendien is de beschikbare data versnipperd over verschillende partijen. Gegeven het huidige niveau van de datavoorziening rondom P+R is het voor marktpartijen niet mogelijk om eenduidig statische / dynamische data over P+R-terreinen te ontsluiten. Ook is er voor marktpartijen nog onvoldoende informatie beschikbaar om in multimodale reisplanners een P+R-reis aan te bieden. De volgende stappen kunnen grofweg worden onderscheiden om de verbetering van de digitale informatievoorziening rondom P+R verder uit te werken:

- In kaart brengen van beschikbare statische en dynamische P+R-data.
- Analyseren op welke vlakken de minimaal noodzakelijke informatie rondom P+R ontbreekt.
- Aanpak formuleren om te komen tot een open database met de minimaal noodzakelijke informatie rondom P+R (aanvullen, uniformeren, updaten, ontsluiten, beheren).

Aanbeveling 2. Zet verder in op het inwinnen en ontsluiten van informatie over (onbetaalde) P+R-terreinen

We bevelen aan om te bezien of de aanpak voor het inwinnen en ontsluiten van gegevens met betrekking tot bezettingsgraad en capaciteit (deelproject pilot Limburg) landelijk uitgerold kan worden.

De betrouwbaarheid van de informatievoorziening over P+R-terreinen is van groot belang. Reizigers willen niet verrast worden, bijvoorbeeld omdat het P+R-terrein vol is of het aansluitende openbaar vervoer niet rijdt (door de koppeling van de capaciteit en de actuele vertrektijden van de trein).

- **Achtergrond.** Het permanent inwinnen en ontsluiten van gegevens met betrekking tot de bezettingsgraad en capaciteit van (met name onbetaalde) P+R-terreinen kan bijdragen aan het vergroten van de betrouwbaarheid van de informatievoorziening en de afweging die de reiziger maakt beïnvloeden. Reizigers kunnen aan de hand van de informatie bijvoorbeeld een keuze maken voor een P+R –terrein waar nog ruimte aanwezig is.² Wanneer vraag en aanbod van P+R terreinen onvoldoende op elkaar zijn afgestemd, leidt dit tot zoekverkeer met tijdverlies, ergernis, onnodig gebruik van de wegcapaciteit en een belasting van het milieu.
- **Aanpak.** Maastricht Bereikbaar is een aanbesteding gestart voor het inwinnen, ontsluiten en het communiceren (als open data) van de bezettingsgraad van alle onbetaalde P+R terreinen op de corridors Sittard-Maastricht en Heerlen-Maastricht.³ Afhankelijk van het aanbestedingsresultaat zal het werkelijke aantal terreinen worden vastgesteld (maximaal 13). De pilot heeft een doorlooptijd van minimaal 5 jaar.

² Uit de onderzoeken van MuConsult en de nulmeting bezettingsgraden blijkt dat onbetaalde P+R's vaak een hoge bezetting hebben en zelfs parkeeroverlast veroorzaken in de omliggende wijken. Op de betaalde P+R terreinen is echter voldoende restcapaciteit.

³ Aandachtspunt is het gebruikte telsysteem. Uit een pilot bij station Maastricht-Noord is gebleken dat de gebruikte apparatuur goede betrouwbaarheid/nauwkeurigheid geeft om de restcapaciteit te bepalen. In het verleden zijn er veel telsystemen voor onbetaalde terreinen onbetrouwbaar of onbeheerbaar gebleken.

Aanbeveling 3. Aansluiten bij bestaande initiatieven en mogelijkheden.

We bevelen aan om bij het inwinnen en ontsluiten van P+R-informatie aan te sluiten bij bestaande initiatieven en mogelijkheden. Zo kan bij het uitrollen van de aanpak onder aanbeveling 2 gebruik worden gemaakt van de Beter Benutten regio's.

- Gemeentelijk PRIS. Veel (grotere) gemeenten beschikken over een Parkeer Route Informatie Systeem (PRIS). Een PRIS geeft reizigers dynamische informatie over de parkeermogelijkheden en route in de stad. Ook worden gegevens over de bezettingsgraden van parkeermogelijkheden ontsloten. Het PRIS kan gebruikt worden om de gegevens die bij het P+R-terrein worden ingewonnen uit te lezen en te ontsluiten. Daarbij is het ook mogelijk om het PRIS systeem van een grotere gemeente een Regiofunctie te geven zodat ook P+R terreinen in kleinere gemeenten gemakkelijker kunnen worden ontsloten.
- Nationaal Parkeer Register. Ingewonnen gegevens van betaalde en onbetaalde P+R terreinen kunnen als open data worden ontsloten via het nationaal parkeerregister.⁴ Marktpartijen kunnen open data gebruiken om toepassingen te ontwikkelen om de informatievoorziening voor reizigers en gemeenten te vergroten.
- Beter Benutten regio's. De pilot om dynamische info van onbetaalde terreinen te ontsluiten is uitgevoerd door Maastricht Bereikbaar. Eén van de 12 Beter Benutten regio's. Het programma Beter Benutten loopt door tot en met (in ieder geval) 2017. Bij het programma zijn de 12 drukste stedelijke regio's aangesloten. Om een impuls te geven aan de informatievoorziening rondom P+R kan verkend worden of de aanpak uit dit pilotproject verder uitgerold kan worden onder de overige Beter Benutten regio's. Hiermee kan een
- Gegevens betaalde P+R-terreinen. Gegevens met betrekking tot de bezettingsgraad en capaciteit van betaalde terreinen worden veelal reeds ontsloten (bijvoorbeeld Q-Park gegevens via NPR).

⁴ www.nationaalparkeerregister.nl. Het Nationaal Parkeer Register (NPR) is een landelijke database, beheerd door de RDW, waarin alle actuele parkeerrechten op kenteken geregistreerd staan. Het NPR biedt de noodzakelijke basisinfrastructuur waarmee uw gemeente stap voor stap uw parkeerdiensten kan digitaliseren. De gegevens over parkeergebieden en -tarieven van Nederlandse gemeenten zijn als open data beschikbaar.